

УДК 353:005.336.1(477)
doi: 10.33287/102060

БОБРОВСЬКИЙ Олександр Ілліч
аспірант ДРІДУ НАДУ
ORCID: 0000-0001-7395-7477

ТЕХНОЛОГІЧНА КОМПОНЕНТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ

Наводиться авторське бачення трансформації технологічного забезпечення діяльності органів публічного управління як чинника забезпечення ефективності і продуктивності управлінської праці. Пропонується ідея, основоположні погляди, принципи і підходи до побудови комплексної інноваційної системи технологізації публічного управління, що сприятимуть вирішенню проблемних питань підвищення якості, ефективності організації і розробки управлінських рішень за рахунок технологічних чинників. Розглядаються організаційно-методичні основи побудови комплексної системи технологічного забезпечення розробки, реалізації і контролю управлінських рішень. Визначаються концептуальні аспекти побудови комплексної системи технологізації управління, формулюються науково-теоретичні і методичні основи її побудови з використанням принципів технологій нової якості (смарт-технологій). Об'єднання та ідентифікування технологій вирішення управлінських завдань для забезпечення розробки і реалізації управлінських рішень, їх конструювання подаються у вигляді самостійної структурної ланки для вбудовування в органи влади системи публічного управління смарт-технологічної платформи. Пропонується розглядати її як інтелектуальну об'єднувальну структуру органів влади і нову форму організації їх побудови – модельно-блочну, яка складається із сукупності блоків спеціальних моделей, пов'язаних між собою управлінським циклом.

Ключові слова: органи публічного управління, смарт-технології, управлінська діяльність, технологізація управлінських функцій, принципи, система комплексного технологічного обслуговування, функції технологізації, концептуальний підхід.

Постановка проблеми. Системні трансформаційні зміни в політиці, ідеології, економіці, соціальній та інших сферах суспільного життя в Україні зумовлюють зміни в системі організації органів влади, їх функціональну структуру і процеси здійснення публічного управління. Як результат налагоджується взаємодія влади і суспільства, формується спільне бачення майбутнього. Набуття нових практик розвитку територіальних громад стало пов'язуватися не тільки із самостійним вибором напрямів розвитку і поєднанням обов'язків і відповідальності за забезпечення розвитку суспільства з організаційним і технологічним забезпеченням їх реалізації. Активізуються процеси соціального управління і вирішення проблем із застосуванням нових способів, в яких домінують ефективні методи, технології та інформаційно-технологічні й організаційні засоби управлінської діяльності.

Більшість дій управлінської діяльності пов'язуються з методами їх вирішення і здатністю влади визначати стан і тенденції соціально-економічного розвитку, об'єктивно оцінювати наявний потенціал, механізми управління, справедливість розподілу і раціональність використання ресурсів для створення суспільних благ. Це потребує одночасного розвитку методології і технологічної компоненти реформ, що проводяться.

Сьогодні теорія державного управління та місцевого самоврядування надала практикам потужний теоретичний базис, велику кількість моделей і методів управління, практичне застосування яких здатне пришвидшити запровадження

заходів реалізації стратегій, планів і програм. Але їх можливості в практиці управління повністю не використовуються через недостатню системну і технологічну впорядкованість організації управлінських дій. Відсутня спільна практика наукового і практичного пошуку, проектування і застосування інноваційних технологій управлінської праці. Мають місце проблемні питання суб'єкт-суб'єктного і суб'єкт-об'єктного управління процесами розвитку і здійснення контролю за якістю управлінських рішень, які приймаються.

В умовах трансформаційних процесів реформування органів публічного управління на рівні територіальних громад зводиться в Україні в основному до скорочення (або збільшення) кадрового складу працівників, появи нових завдань, розширення повноважень і відповідальності державних службовців. Процеси організаційного, функціонального і технологічного забезпечення систем управління в нових умовах господарювання системно не вирішуються. Реформаторські заходи стосовно розбудови знаннево-інтелектуального капіталу, організаційно-функціонального і функціонально-технологічного та інформаційно-аналітичного забезпечення праці розглядаються вузько, відокремлено, безсистемно. Сформувалась об'єктивна потреба доповнення реформаторських заходів трансформаційного розвитку в системі публічного управління науково обґрунтованим технологічним забезпеченням, що надасть територіальним громадам нових траєкторій руху для реалізації поставлених цілей.

Вирішенню цих проблем може сприяти системна технологізація владної діяльності за рахунок використання сучасного інформаційно-аналітичного інструментарію і найсучасніших технологій управлінської діяльності. Це підвищить якість і пришвидшить розробку управлінських рішень, які ухвалюються.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Велику увагу питанням технологічного вдосконалення державного управління приділили українські вчені В. Д. Бакуменко, М. М. Іжа, К. О. Ващенко, О. І. Воронов, І. В. Валентюк, Ю. В. Ковбасюк, А. О. Краснейчук, А. О. Кузнецов, А. І. Літвак, Д. С. Молчанов, Ю. Б. Пігарєв, І. М. Попова, І. Р. Рейтерович, С. О. Телешун, А. М. Тиндюк, Н. М. Мельтюхова, Л. В. Набока [1]. Вони розглянули сутність, основні види, класифікацію технологій державного управління, основні моделі і форми управління, форми прийняття державних управлінських рішень і проблемні питання щодо їх вирішення. В. Я. Матвієнко [3], Ю. П. Сурмін, Н. В. Туленков [8] приділили велику увагу дослідженню соціальних технологій. Аналіз наукових розробок у цьому напрямі свідчить про широке висвітлення понятійного апарату, класифікації управлінських технологій, етапів управлінських дій під час вирішення покладених завдань, моделей прийняття рішень, критеріїв оцінювання альтернативних рішень та інших характеристик. Однак перелічені питання недостатньо пов'язані і недостатньо глибоко аналізуються під кутом зору їх спільного практичного застосування. Це потребує подальших науково-практичних напрацювань щодо їх запровадження.

Мета статті – виявити роль і місце чинника технологічного впливу на ефективність управлінської діяльності органів публічного управління в умовах трансформаційних змін у суспільстві, обґрунтувати ідею системної технологізації публічного управління і запропонувати методичні засади і способи її імплементації в процеси управління.

Викладення основного матеріалу. Термін «технологія» стосується широкого кола знань, які застосовуються в процесі діяльності. Він вказує на способи і методи, які слід застосовувати для вирішення управлінських завдань. Ці процеси охоплюють низку різновидів технологій і методів їх здійснення, що потребує їх системного застосування.

Потреба в системній технологізації управління формувалася поступово. Їй передувала поява в системі управління різних технологій. Першими з них були технології, які пришвидшували технологічні операції і трудові процеси фахівців з управління ще в середині ХХ ст. З часом на шляху технологічної еволюції з'явилися інформаційні технології. За визначенням Юнеско, інформаційна технологія – це комплекс взаємопов'язаних наукових, технологічних та інженерних дисциплін, що вивчають методи ефективної організації праці людей, зайнятих обробкою та зберіганням інформації, обчислювальну техніку, методи організації взаємодії з людьми та виробничим обладнанням, їх практичне застосування, а також пов'язані з цією обробкою соціальні, економічні й культурні проблеми [9].

Широкий спектр застосування інформаційних технологій та їх розвиток створили умови для появи в управлінні і різних секторах людської діяльності класу технологій, який складається з ефективної системи взаємопов'язаних засобів, прийомів і алгоритмів – інформаційно-комунікативних, цифрових, конвергентних та інших. Цифрові технології та їх основа – мережа «Інтернет», мобільний зв'язок і глобальні електронні мережі стали каталізатором сучасних змін у суспільстві за рахунок появи нових способів передачі сигналів, які забезпечують їх комунікативний складник. Вагому роль почали відігравати і конвергентні технології, в процесі застосування яких виникає ефект емерджентності.

В Україні тривають активні процеси формування електронного інформаційного простору та інтеграція до нього всіх основних галузей суспільної діяльності. У ряді проєктів та національних документах запровадження цифрових технологій визначається як пріоритетне завдання для розвитку інтернет-індустрії і створення на її базі «електронної держави» [4 – 7; 11].

Вагомим досягненням розвитку інформаційних технологій в Україні стало створення системи електронного урядування. Завдяки цій системі управлінські функції виконуються за допомогою сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій, електронної взаємодії і електронного інформаційного обміну в процесах міжнародних і міжміських переговорів, відеоконференцій, систем інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади. На сьогодні можна стверджувати, що в Україні побудована національна система надання електронних послуг, яка суттєво підвищила їх своєчасність і якість. Методологічним інструментарієм змін у наданні адміністративних послуг стала концепція держави, орієнтована на людину. Під час отримання державних послуг громадяни стали не прохачами, а споживачами.

Але успішне впровадження електронних послуг – це не єдина, хоча й одна з головних функцій держави і органів місцевого самоврядування. Слід підкреслити, що, досліджуючи проблеми технологізації управління, автори підручника «Державне управління» наголосили на необхідності вирішення проблеми технологічного й інструментального розвитку управління [1, с. 171]. Електронне урядування, створивши умови для запровадження інноваційних підходів до організації та функціонування структури публічної влади, удосконалення організації управлінської діяльності, підвищення якості і продуктивності праці, поки недостатньо глибоко розглядається в процесі інноваційної технологізації. Розвитку комп'ютерних технологій і підвищенню реалізації творчих здатностей людського розуму сприяють досягнення в нейрофізіології. Завдяки поєднанню здатностей людини і можливостей комп'ютерних технологій посилюється ініціація людини при прийнятті управлінських рішень стосовно керування складними, соціально-економічними системами. Людина використовує знання, інтуїцію, творче мислення під час розробки і прийняття управлінських рішень, а завдяки інформації і обчислювальній потужності комп'ютера вона може суттєво підвищити свої здібності до правильного вибору моделей і рішень, виконання закріплених функцій і завдань управління.

На сучасному етапі вищий рівень інформації та інтелектуальної технологізації суспільства забезпечують технології, спроектовані за принципом SMART (S (specific) – конкретність; M (measurable) – вимірність; A (achievable) – досяжність; R (relevant) – актуальність; T (time bound) – обмеженість у часі). Така назва засвідчує, що до якостей, притаманних використуванним інформаційним технологіям в управлінському просторі влади, повинні додаватися якості, які називають «розумними». Вони включають у себе суттєву частку інтелектуальних здібностей людей, які мають новітні інноваційні знання з управління і виокремлюють соціальність інформації з обробкою її у сфері рефлексії.

Ознайомлення з можливостями смарт-технологій як феномену сучасності дозволяє стверджувати, що їх широке застосування необхідно і в публічному управлінні територіальних громад областей і міст. Технологічне забезпечення діяльності органів публічного управління, здійснюване на інноваційних принципах смарт-технологій, сприятиме зростанню практичної результативності і дієвості управлінських впливів на рух керованих систем. При цьому важливою умовою для забезпечення системності технологізації управлінської діяльності стає одночасне запровадження інноваційних технологій в усі напрями діяльності управлінських ланок і процеси виконання функцій і завдань управління. З цією метою першим кроком до розбудови технологічного забезпечення органів публічного управління доцільним є визначення низки споріднених заходів, спрямованих на підвищення знаннево-інтелектуального змісту управлінської діяльності та її організаційного, інформаційно-аналітичного, технологічного і фінансового забезпечення. Другим кроком є їх об'єднання в єдиний, відносно самостійний технологічний блок управління шляхом створення комплексу спеціальних моделей, якому будуть властиві характерні риси, цілеспрямоване призначення і зміст як окремого складника організаційно-технологічного облаштування діяльності органів публічного управління і організаційної основи їх технологічної платформи. В ній повинно відбуватися акумулювання, інтеграція та реалізація знань управлінської науки, компетенцій, здатностей і навичок людського інтелекту під час вирішення управлінських завдань шляхом імплементації та інтегрування їх у моделі комп'ютерних електронних обчислювальних систем.

Концепція технологізації управлінської діяльності будується на якомога повнішому уявленні про систему влади і владних технологій, яка складається із попередньо побудованих моделей, методів і процесів діяльності, які використовуються органами влади для виконання владних функцій і завдань. Підтримка рівноваги управлінських процесів соціальної і економічної природи спирається на потужні й досконалі інструментально-аналітичні й технологічно-інструментальні засоби.

Концептуально технологічна платформа забезпечення управлінської діяльності органів публічного управління являє собою особливе комунікативне середовище управлінських дій, яке створює умови для ефективного вирішення складного комплексу взаємопов'язаних функціональних завдань управління, активізації численної кількості впливових взаємопов'язаних чинників, нормативно-законодавчої інформації, моделей і інструментів розробки, прийняття і контролювання якості й ефективності управлінських рішень. Використовувати чинники впливу на керовані процеси слід у певних межах їх значень, залежностей, закономірностей, взаємозв'язків і особливостей практичного застосування. Склад елементів технологічної платформи буде являти собою структуру і номінацію керуючих і керованих модельних комплексів управління з акумульованою в них сукупністю інтелектуальних знань, досвіду, професійних навичок і компетенцій, алгоритмів, методів, технологій процесів вирішення управлінських завдань.

Для більш конкретного визначення складників платформи доцільно застосовувати підходи: кібернетичний, системний, процесний, проєктно-цільовий, які реалізуються шляхом застосування емпіричних методів формування наукових пропозицій обґрунтування змісту, призначення і взаємодії складників, вибору методів проєктування процесів, їх взаємозв'язків і спільного функціонування. Вищенаведені підходи і методи будуть являти собою відносно самостійний блок технологічного модельного комплексу, для якого характерні певні риси, призначення, зміст і який відображає окремий складник організаційної діяльності органів публічного управління.

Проєктування моделей для інтегрування знань і компетенцій фахівців, які виконують управлінські функції, а також для концентрації сукупності здібностей під час вирішення завдань і прийняття управлінських рішень різного характеру є достатньо складним завданням. Для його вирішення необхідні сучасні інноваційні знання з теорії законодавства і практики управлінської діяльності, відображені у відповідних нормативно-законодавчих документах, що використовуються в державному управлінні і місцевому самоврядуванні, технології і механізми їх поєднання та реалізації. Класифікація знань повинна здійснюватися шляхом систематизації їх за об'єктами управління, функціями, завданнями, моделями і методами застосування та інструментарієм процесів взаємодії людей під час вирішення завдань і оцінювання результатів спільної дії. Блоки пропонованих моделей технологічної платформи розглянемо більш детально.

Знаннєво-інтелектуальний блок технологічного забезпечення публічного управління пов'язується з широким застосуванням засобів створення комп'ютерних і електронно-обчислювальних систем, на які покладається трансформація знань, здібностей, навичок і дублювання людського інтелекту (виконання логічних, обчислювальних, комплексних та інших завдань, пов'язаних з оптимізацією стану, стратегічним передбаченням та іншими завданнями, вирішуваними в системі управління). Штучно створені технології повинні бути здатними обробляти інформацію, яка до них надходить і в яку попередньо був закладений інтелект управління.

Штучний інтелект, який залучають до створення смарт-технологічної платформи, розвивається в багатьох напрямках людської діяльності: у проєктуванні кібернетичних систем, моделюванні розумової діяльності, під час розв'язання складних завдань у різних сферах діяльності, створення сучасних програмних систем для імітації інтелектуальної діяльності людини, розвитку математичної теорії, програмування кібернетичних систем, особливо розподілених, багатокритеріальних і неоднорідних, для розвитку систем інтелектуального управління, розробки традиційних заходів штучного інтелекту (розпізнавання зображень, мовних конструктів, моделюванні інтелектуальних функцій поведінки та ін.). За своїми можливостями моделі смарт-технологічної платформи будуть суттєво відрізнятися від традиційних, оскільки передбачається їх застосовувати не тільки для технічної реалізації виконуваних фахівцями завдань, а й для реалізації суттєвої частки інтелектуальних здібностей людей, інноваційних знань, обробки інформації у сфері рефлексії та інших особливостей людського розуму. Це вищий можливий рівень технології для сучасного рівня розвитку суспільства, що відповідає існуючому рівню технологічної еволюції, в якому повинні бути зосереджені когнітивні, інформаційні, частково комунікаційні, аналітичні функції і алгоритми прийняття рішень та інші завдання, які вирішують працівники системи управління. В моделях цього блоку передбачається наявність системи алгоритмів розробки методів оцінювання професійно-знаннєвого капіталу всіх працівників системи управління: їх професійного складу, кваліфікаційної структури, результатів попередніх атестацій, алгоритмів порівняння наявних знань з їх

необхідним обсягом і якістю для вирішення нового завдання, а також наявності програми випереджального розвитку для підтримки і повної реалізації інноваційних здатностей системи управління. Моделі знаннево-інтелектуального технологічного блоку платформи повинні мати особливі властивості:

- виділення необхідних даних з масиву інформації, їх упорядкування і систематизація за необхідними ознаками;
- рефлексія (пошук необхідних знань і визначення дій для застосування в процесі формування управлінського впливу);
- синтез пізнавальних процедур, які створюють можливість вирішення завдань і розгляд проблем територіальних громад;
- створення цілісної картини про предмет, який об'єднує знання і є релевантним до поставлених цілей;
- виокремлення цільових завдань і надання алгоритмів поведінки при їх плануванні й організації здійснення;
- адаптація знань системи управління до змін у життєвих ситуаціях і знань, що визначають корекцію «теорії поведінки».
- аргументована розробка рішень на основі упорядкованих управлінських знань алгоритмів, схем, процесів і отримання результатів, необхідних для досягнення поставлених цілей.

Організаційний блок. Цей блок створюється і моделюється для опису функціонального складу завдань управління і проектування логічних, організаційно-структурних схем процесів і дій щодо організаційної адаптації апарату управління. При цьому здійснюється організаційне функціональне упорядкування дій системи, визначаються види і кількість виконуваних функцій, їх зміст і завдання з розробки алгоритмів їх вирішення й ухвалення внутрішніх і міжмодельних комунікативних зв'язків, забезпечення систематичності, логічної послідовності і гнучкості комунікативних зв'язків, передбачення і створення умов для швидкої перебудови, проведення організаційного структурного аналізу проектування логічних організаційно-структурних схем, процесів і організаційних дій організаційної адаптації і виокремлення сервісних центрів надання управлінських послуг.

При виборі моделей цього блоку використовується опис складу і структури системи публічного управління, створеної для досягнення поставлених цілей діяльності, організаційних функцій і завдань структурних підрозділів, які їх реалізують, принципи, правила, методи управлінських рішень, розподіл функцій, повноважень і відповідальності між виконавцями і керівниками за їх здійснення. До моделей організаційного блоку належать моделі організаційного проектування, які забезпечуватимуть методичні засади структурного і функціонального аналізу, окреслюватимуть межі підпорядкованості й ідентичності призначення підрозділів за видами і переліком обраних цілей діяльності; обґрунтовані норми керованості; критерії оцінювання організаційного рівня побудови структури органів публічного управління і організації управлінської діяльності; методичні засади побудови інфраструктури системи управління; законодавчі, нормативні й методичні засади організації управління; алгоритми організаційного упорядкування, які створюють умови для ліквідації традиційних неупорядкованих методів діяльності, при цьому формуються можливості надання рекомендацій з інваріантними рішеннями удосконалення організаційних схем, процесів і структур.

Успішна реалізація завдань цього блоку буде сприяти формуванню соціального клімату, управлінської та корпоративної культури проектованої системи управлінської діяльності з характером самовідновлювання.

Моделі інформаційно-аналітичного забезпечення технологізації управлінської діяльності забезпечують систематизацію інформаційних потоків шляхом збору й

аналізу інформації, регламентації інформаційних технологій, задоволення інформаційних потреб управління, розподілу інформації за виконавцями і споживачами, формування системного інформаційного поля управління й умов адаптації до викликів внутрішнього і зовнішнього середовища.

Блок фінансового бюджетування. Моделі цього блоку будуть призначені для розробки бюджетів витрат поточної діяльності і діяльності з розвитку. За їх допомогою будуть визначатися заплановані витрати, а також ефективність діяльності органів публічного управління протягом певного періоду часу, за окремими структурними підрозділами і в цілому системи управління. Це дозволить фахівцям здійснювати фінансово некомерційні витрати, пов'язані з діяльністю органів влади, і вчасно визначати достатність чи брак коштів. Операційні бюджети повинні включати тільки затрати на витрати, якщо іншого не передбачено в положеннях про орган публічного управління. Якщо передбачатиметься надання певних владних послуг, в бюджеті будуть враховані й доходи підрозділів. Включення бюджетування в контур управління функціонуванням системи органів публічного управління дозволить корегувати бюджети залежно від зміни напрямів діяльності та її обсягів, визначати керовані й некеровані фактори змін, контролювати й регулювати фінансові потоки.

Взаємодія виокремлених модельних блоків формує смарт-технологічну платформу управління. Вона являтиме собою самостійний складник у структурі органів публічного управління, що постійно розвивається і походить від інституційних підходів до функцій управління, їх завдань, сучасних методів, моделей і механізмів їх реалізації в управлінні суспільними справами при створенні систем публічного управління і побудові організаційних форм органів влади та їх організаційних елементів. Смарт-технологічну платформу можна представити як інтегровану, комплексну системну модель управління розподільчого характеру, в якій зосереджується широке коло теоретичних, методично опрацьованих і практично налаштованих знань, застосовуваних у публічному управлінні, сукупність алгоритмів, технологій, процесів їх взаємозв'язку і взаємовпливу. Потенціал управлінських компетенцій, закладених у моделі блоків платформи, повинен розглядатись як системне інтелектуальне ядро системного розвитку управління, з яким взаємодіють і який використовують усі його ланки і навколишнє середовище. Можливості технологічної платформи можуть використовуватися для аналізу будь-яких ситуацій і явищ в умовах ризику, а також для розробки сценаріїв реагування на непередбачувані умови і прийняття нестандартних рішень у проблемних ситуаціях, для вирішення завдань поточного і стратегічного характеру.

На думку українських учених [1], принципи побудови технологічної платформи, крім принципів державного управління, доповнюються такими принципами:

- детермінованості (однозначності і чіткості результатів, переведених з вихідних даних, які отримуються в конкретний момент часу і визначаються значеннями величин, отриманими в попередні моменти часу);
- дискретності (розподілу управлінських завдань на окремі стадії, процедури і операції, можливість виконання яких не викликає сумніву);
- масовості (можливості розв'язання будь-якого завдання з класу однотипних за допомогою створеного алгоритму);
- інформаційної єдності (однакового використання інформації на всіх рівнях, її узагальненості і цілісності);
- альтернативності (можливості вирішення завдань за всіма критеріями);
- співвідносності (можливості порівняння результатів рішень, які визначають розвиток, для розвитку різних об'єктів управління);

– забезпечення цілісності, системності, оперативності й достовірності, повноти інформації управлінських рішень, що розробляються;

– перехід під час вибору методів вирішення управлінських завдань від окремих методів до їх пов'язаної сукупності з характеристиками системності, комплексності, технологічної взаємообумовленості виконуваних дій.

Системотвірною організаційною умовою технологічного забезпечення слід розглядати відкритість проектування процесів управлінської діяльності під час вирішення функціональних завдань. Вони повинні бути відкритими для вхідних і вихідних потоків інформації і спиратися на інноваційні механізми реалізації їх властивостей і дисипативних сил. Наприклад, показники і характеристики результатів вирішення конкретних завдань і набутих нових можливостей можуть бути використані під час вирішення інших завдань чи процесів їх втілення.

Складові елементи платформи підтримуються матрицею соціального управління, яку можна подати як перелік тісно взаємопов'язаних інституцій, структур, функцій, методів, завдань, технологій, комунікативних зв'язків, ресурсів, процесів і майбутніх об'єктів їх трансформації. Їх взаємопов'язаність створює умови для упорядкування управлінської діяльності відповідно до завдань предмета управління. Однак навіть за певної незмінюваності виконуваних робіт у просторі управлінської діяльності буде породжуватись чи нарощуватись певна неврівноваженість процесів діяльності, яка розвиватиметься під впливом наростання можливостей інформаційних технологій, складності виконуваних завдань чи виникаючих змін у навколишньому середовищі і змін інституційних умов у керованих системах.

Результати вирішення управлінських завдань з використанням моделей технологічної платформи систем управління повинні стати джерелом надання великої низки послуг безпосередньо як у самій системі управління, так і у сфері створення і надання управлінських сервісних послуг керованим ланкам і населенню. Послуги можна класифікувати за групами:

– загальні (управління інформаційними потоками та інформаційно-комп'ютерна підтримка, адміністрування й обслуговування системи);

– послуги функціонування всіх моделей платформи інформаційного, розрахункового і рекомендаційного характеру керівникам і фахівцям системи управління;

– послуги з проектування процесів розробки стратегічних і поточних планів діяльності, контролю й аналізу їх виконання;

– послуги з управління персоналом (інформація про внутрішню інфраструктуру системи управління, облік кадрового складу, дані з оцінювання знань і здатностей працівників (за результатами атестації) до системного та інтелектуального мислення та ін.);

– послуги з вирішення фінансових питань функціонування системи управління, у тому числі аналіз і оцінювання бюджетів усіх видів, раціональне використання фінансів тощо;

– обслуговування мереж і сервісів (підтримка інтернету, інтернет-комунікаційні послуги, доступ до баз даних і їх загальних сховищ);

– надання додаткової інформації (від обробки текстів і документів швидкого сканування інформації до проведення відеоспостережень і відеоконференцій);

– формування спеціальних додатків (нагляд і контроль, управління базами знань, адміністративні послуги та ін.).

Роль технологізації діяльності органів публічного управління буде розкриватися після появи еволюційно-синергетичного ефекту, що виявлятиметься у збільшенні можливостей органів управління, дієвому і своєчасному регульованому та керівному впливі на процеси діяльності та розвитку керованих систем.

Забезпечення продуктивності й енергетики створюваних результатів управлінської діяльності формує інформаційну сутність процесів управління як чинника, що впливає на його стан, час на пошук і обробку інформації, на виконання необхідних дій і розрахунків. Важливо пам'ятати і масштаб взаємодії управлінських процесів з іншими процесами і напрямками впливу. Наприклад, під час проєктування технологічних засад управління слід враховувати дії, які сприяють появі синергетичного ефекту. На планування процесів реалізації рішень може впливати зміна ресурсної забезпеченості, чисельності працюючого населення, обсяги фінансових потоків, рівень заробітної плати та ін.

Еволюційні процеси в керованих об'єктах не можна розглядати тільки як зміну деяких рівноважних станів, у яких межі і рівень активності структурних компонентів чітко окреслені. Методи функціонального детермінування не завжди спроможні створити умови ефективного управління, тому під час проєктування технологічної платформи повинен застосовуватися метод еволюційного моделювання, який створює синергію діяльності. Очевидно, що алгоритми оптимізаційної розробки організації управлінської діяльності і вирішення управлінських завдань повинні бути динамічними, оскільки системи управління соціально-економічними і виробничо-господарськими процесами в територіальних громадах перебувають у постійному запланованому (або незапланованому) русі. Вони змінюють рівноважний стан процесів життєдіяльності суспільства і функціонування господарюючих суб'єктів. Змінюються межі і рівень активності структурних елементів органів публічного управління, відображаючи зміни безпосередньо в управлінні (зміни політики розвитку, ресурсної політики, заходи зі зниження безробіття, зміна зв'язків, взаємовпливів і фокусування їх на певній зміні в керованих соціально-економічних процесах).

Рівень реалістичності і продуктивної цінності технологізації систем управління буде залежати від повноти відображення початкового стану і тенденцій запланованих даних. Це зумовить побудову бази алгоритмів і моделей їх використання в траєкторіях суспільних змін і впливів на економічний розвиток. При цьому формується інтегральна модель системи управління, яку слід ідентифікувати як синергетичну рефлексійну модель управління.

Для формування синергетично-рефлексійної моделі системи управління територіями необхідно мати розвинутий опис середовищ керованої і керівної систем, розуміти їх рефлексійну взаємодію, масштабність і адекватність взаємодії, інформаційне поле, в якому вона здійснюється, моделі, які детермінують основу неврівноважених процесів управління, події, які можуть визначати циклічні стадії управління (управлінський цикл, етапи та іншу інформацію). Ознайомлення з їх змістом формує уявлення про умови появи елементів самоорганізації в середовищі керованих систем, про управління рухом і розвитком процесів життєдіяльності, формує технологічний синергетичний цикл процесів управління і його реалізацію системою складників технологічної платформи. Синергетичний ефект буде виникати в результаті активізації розвитку територіальних громад, на які поширюються управлінські дії, рішення, стратегії, програми, плани і проєкти з певною дисипатацією і фокусуванням дій на зниженні можливостей появи неврівноваженого стану процесів, і створювати умови для появи нових ідей і нових структур у їх реалізації, формувати більш високовпорядковане й організоване середовище управління. При цьому всі процеси управління будуть поглиблювати властивості самоорганізації, підвищувати позитивну динаміку свого руху.

Самоорганізаційним актом в еволюції технологізації систем управлінської взаємодії буде поява можливості швидкої зміни і підтримки синергетичного циклу

управління при перетворенні неврівноваженості елементів системи на нові структури інформації для прийняття рішень. Він створює і коригує векторний характер компонування інформаційних потоків і поширення результатів управлінських рішень, що приймаються. При цьому створюється також векторний характер руху компонованих інформаційних потоків і можливих змін в інформаційних комунікаціях у соціально-економічному просторі керованих територій. Як результат рефлексійної взаємодії між системою управління і керованими системами можуть створюватися нові мікроструктури. Їх поява і технологічна підтримка синергетичних циклів процесів управління будуть сприяти пришвидшенню еволюційного руху процесів розвитку [2; 10].

Завдання синергетично-рефлексійної моделі управління при використанні її властивостей для створення технологічної платформи забезпечення діяльності органів публічного управління полягає в тому, щоб при проектуванні були враховані найбільш типові особливості елементів і зв'язків, які становитимуть соціальну, соціально-правову, соціально-економічну, організаційну і технологічну основу системи управління для вирішення поставлених завдань. Вони дозволять досліджувати і коригувати взаємозв'язки елементів процесів розвитку, ліквідувати причини, що призводять до неврівноважного стану, і створювати умови для їх упорядкування.

Застосування моделей смарт-технологічної платформи дозволяє відображати схеми, структури й особливості суб'єктів і об'єктів управління, їх стан і динаміку змін, загальні правила об'єднання елементів і їх формування, що будуть використовуватись у схемах систематичного оновлення відповідної архітектури і композиції системи управління в площині управлінського простору. Кількість моделей технологічної платформи буде залежати від визначених цілей, функцій, завдань і необхідності забезпечення якісної і повної реалізації визначених повноважень і відповідальності. В моделях смарт-технологічної платформи повинні використовуватись як процеси самої управлінської системи, так і керовані нею процеси.

Проектування технологічної платформи, створення умов для її практичної реалізації і впровадження в системі органів публічної влади передбачає низку самостійних етапів, у тому числі: науково-дослідний, аналітично-дослідницький, методико-технологічний, аналітичний, аналітико-інструментальний, проєктний, етап практичної апробації й інституційного забезпечення:

– науково-дослідний – дослідження напрямів і цілей системи публічного управління певної територіальної громади, нормативно-законодавчої бази з моменту її створення, визначення параметрів, критеріїв, показників результатів функціонування, повноважень і відповідальності керівних і керованих систем управлінської діяльності;

– аналітико-дослідницький – аналіз змістовної, функціональної, організаційної і процесної структури діяльності органів публічного управління, визначення напрямів владних впливів, їх змісту, характеру і результатів впливів, ідентифікації з потребами, можливостями і здатністю до поліпшення діяльності керованих систем;

– аналітичний – визначення стану і рівня розвитку системи управління, сучасних проблемних питань, досконалості побудови структури органів управління, організації управлінської діяльності та реалізації її результатів;

– аналітико-інструментальний – аналіз тенденції і динаміки плину процесів життєдіяльності використовуваних методичних засад на сучасному етапі, методів, прийомів, технологій, моделей і механізмів вирішення управлінських завдань і технопроцесів розробки і прийняття управлінських рішень;

– концептуально-теоретичний – розробка концепції технологізації управління,

уточнення понятійного апарату, визначення і призначення складників технологічного забезпечення управлінської діяльності, розкриття змісту теоретико-методичного обґрунтування і вибору технологічного інструментарію формування структурного підрозділу органу публічного управління, на який покладеться завдання технологізації й імплементування її в систему організаційних структур;

– проєктний – обґрунтування і створення проєкту технологізації і організації функціонування смарт-технологічної платформи і моделей управлінської діяльності шляхом вибору технологічних моделей і органічного включення органічних факторів у процеси розвитку і реалізації управлінських рішень на основі сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій і програмного забезпечення їх реалізації;

– етап практичної апробації – визначення адресності і складу органів публічного управління, часу впровадження елементів і інструментарію технологічної платформи управлінської діяльності, оцінки її конкурентоспроможності як технологічного компоненту управління підвищенням продуктивності і якості управлінської праці;

– етап інституційного забезпечення – узагальнення отриманих результатів і розробка інституційно-організаційних засад верифікації набутого досвіду створення платформи технологізації управлінської діяльності в будь-якій територіальній громаді.

Висновки. Смарт-технологічна платформа управління призначена для забезпечення органів публічного управління необхідними і надійними засобами виконання завдань і розробки управлінських рішень на основі банку інноваційних моделей, методів та інших засобів управління і для забезпечення широкого доступу до неї всіх учасників управлінських дій і створення умов організаційного і технологічного розвитку процесів публічного управління.

Масштаби і швидкоплинність трансформаційних процесів у суспільстві суттєво змінюють уявлення про роль управління процесами життєдіяльності на первісному рівні. Це потребує нових підходів до побудови органів управління, уточнення, визначення їх ролі і значення для розвитку територій. Органи управління розглядаються як організаційні структури, що складаються із сукупності структурних ланок, функцій, методів і процесів управлінської діяльності, в яких застосовуються інноваційні методи і технології, формується інтелектуальний управлінський потенціал, який слід використати для відстеження і прогнозування суспільних змін і очікуваних впливів на стан керованих систем. Така інформація є важливою під час прийняття управлінських рішень і їх трансформації в майбутньому. Нагромадження, систематизація й акумулювання інформаційно-аналітичних, нормативно-правових, організаційних, методичних та інших даних, органічне включення факторів у діяльність влади зосереджується в технологічній платформі, яка формує потужні технологічні чинники впливу на якість управлінських рішень. У ній здійснюється технологічний супровід управлінської діяльності шляхом декомпозиції цілей публічного управління та їх ітераційного здійснення, з огляду на довгострокові пріоритети і напрями економічного і науково-технічного розвитку території і країни, досягнень української науки, інформаційно-комп'ютерних технологій, принципів кібернетики, смарт-технологій з урахуванням прогресивного зарубіжного досвіду.

Технологізацію управління з використанням технологічної платформи слід представляти як упорядковане комунікативне середовище управлінських дій із системного внутрішнього вирішення управлінських завдань. За змістом і структурою вона стає об'єднувальним складним комплексом взаємопов'язаних завдань управління, системи нормативно-законодавчої інформації, сукупності

інтелектуальних інноваційних моделей і інструментів, а також численної кількості взаємодіючих впливових чинників на керовані процеси з урахуванням їх значень, закономірностей, взаємозв'язків і можливостей у практичному застосуванні. Функціонування технологічної платформи буде спрямоване на розв'язання найважливіших загальносуспільних і функціональних завдань публічного управління в територіальних громадах і створення умов для інтеграції їх економіки в національний простір.

Процеси технологізації управління повинні розглядатись і проектуватись як системні інновації, які впливають на ефективність управлінської діяльності керованих ними систем, забезпечуючи їх поєднання тісними зв'язками. У свою чергу, процеси трансформації управлінської праці також повинні мати інноваційний характер організаційного, соціального, економічного і правового змісту, що будуть здатними реалізовувати еволюційні зміни і моделі діагностики стану і подальшого розвитку.

Список бібліографічних посилань

1. Державне управління: підручник. у 2 т. Т. 2 / ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]. Київ; Дніпропетровськ: НАДУ, 2013. 324 с.
2. Князева Е. Н., Кудрямов С. П. Законы эволюции и самоорганизация сложных систем. Москва: Наука, 1994. 236 с.
3. Матвієнко В. Я. Соціальні технології: навч. посіб. Київ: Укр. пропілеї, 2001. 446 с.
4. Про загальнодержавну програму «Електронна Україна» на 2005 – 2012 роки: проект закону України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=5414&skl=5.
5. Про затвердження Програми інформатизації законотворчого процесу у Верховній Раді України на 2010 – 2017 роки: проект Постанови Верховної Ради України від 1 лип. 2010 р. № 6633. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/DF54900I>.
6. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4 лют. 1998 р. № 74/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-vr#Text>.
7. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018 – 2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січ. 2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-p#Text>.
8. Сурмин Ю. П., Туленков Н. В. Теория социальных технологий: учеб. пособие. Київ: МАУП, 2004. 608 с.
9. Хакен Г. Синергетика / пер. с англ. В. И. Емельянов. Москва: Мир, 1980. 388 с.
10. Хакен Г. Синергетика. Иерархии неустойчивостей в самоорганизующихся системах и устройствах / пер. с англ. В. И. Емельянов. Москва: Мир, 1985. 424 с.
11. Цифрова агенда України – 2020. Концептуальні засади: проект, грудень 2016. URL: <https://www.slideshare.net/tsnua/ss-72226573>.

List of references

1. Derzhavne upravlinnia: pidruchnyk. u 2 t. T. 2 / red. kol.: Yu. V. Kovbasiuk (holova) [ta in.]. Kyiv; Dnipropetrovsk: NADU, 2013. 324 p. [in Ukrainian].
2. Knyazeva E. N., Kudryumov S. P. Zakonyi evolyutsii i samoorganizatsiya slozhnyih sistem. Moskva: Nauka, 1994. 236 p. [in Russian].
3. Matviienko V. Ya. Sotsialni tekhnolohii: navch. posib. Kyiv: Ukr. propilei, 2001. 446 p. [in Ukrainian].
4. Pro zahalnoderzhavnu prohramu «Elektronna Ukraina» na 2005 – 2012 roky: projekt zakonu Ukrainy. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=5414&skl=5 [in Ukrainian].
5. Pro zatverdzhennia Prohramy informatyzatsii zakonotvorchoho protsesu u Verkhovnii Radi Ukrainy na 2010 – 2017 roky: projekt Postanovy Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 1 lyp. 2010 r. № 6633. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/DF54900I> [in Ukrainian].
6. Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii: Zakon Ukrainy vid 4 liut. 1998 r. № 74/98-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-vr#Text> [in Ukrainian].

7. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovoi ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018 – 2020 roky ta zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo yii realizatsii: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17 sich. 2018 r. № 67-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-r#Text> [in Ukrainian].

8. Surmin Yu. P., Tulenkov N. V. Teoriya sotsialnyih tehnologiy: ucheb. posobie. Kiyiv: MAUP, 2004. 608 p. [in Russian].

9. Haken G. Sinergetika / per. s angl. V. I. Emelyanov. Moskva: Mir, 1980. 388 p. [in Russian].

10. Haken G. Sinergetika. Ierarhii neustoychivostey v samoorganizuyuschihsysya sistemah i ustroystvah / per. s angl. V. I. Emelyanov. Moskva: Mir, 1985. 424 p. [in Russian].

11. Tsyfrova adzhenda Ukrainy – 2020. Kontseptualni zasady: proekt, hruden 2016. URL: <https://www.slideshare.net/tsnua/ss-72226573> [in Ukrainian].

BOBROVSKYI Oleksii

Postgraduate Student, Dnipropetrovsk Regional Institute
of Public Administration, National Academy
for Public Administration under the President of Ukraine

TECHNOLOGICAL COMPONENT OF ENSURING THE EFFICIENCY OF PUBLIC GOVERNANCE: CONCEPTUAL ASPECTS

The author's vision of transformation of technological support of activity of government as a factor of maintenance of efficiency and productivity of administrative work is resulted. The idea, basic views, principles and approaches to building a comprehensive innovative system of public administration technology, which will help solve problems of improving the quality, efficiency of organization and development of management decisions due to technological factors. Organizational and methodological bases of construction of complex system of technological maintenance of development, realization and control of administrative decisions are considered. The conceptual aspects of building a comprehensive system of management technology are determined, the scientific-theoretical and methodological bases of its construction are formulated using the principles of new quality technologies (smart technologies). The integration and identification of technologies for solving management problems to ensure the development and implementation of management decisions and their design are presented in the form of an independent structural unit for the integration of the public administration system of smart technology platform. It is proposed to consider it as an intellectual unifying structure of government and a new form of organization of their construction – model-block, which consists of a set of blocks of special models, interconnected by the management cycle. Technological support of the functions of the public administration system using the capabilities of the smart technology platform is provided by specialists with systematic, creative and reflective thinking, who have the skills of dynamic interaction, able to develop and provide recommendations for management decisions using the capabilities and capabilities of the designed technology platform.

Key words: government, smart technologies, managerial activity, technologization of managerial functions, principles, system of complex technological service, functions of technologization, conceptual approach.

Надійшла до редколегії 28.09.20